Sitra IHAN®

REILU DATATALOUS

Anna Wäyrynen, Sitra IHAN

SITRA

#1 ILMAISESSA PALVELUSSA SINÄ OLET TUOTE

Siis mikä ihmeen reilu datatalous?

SITRA

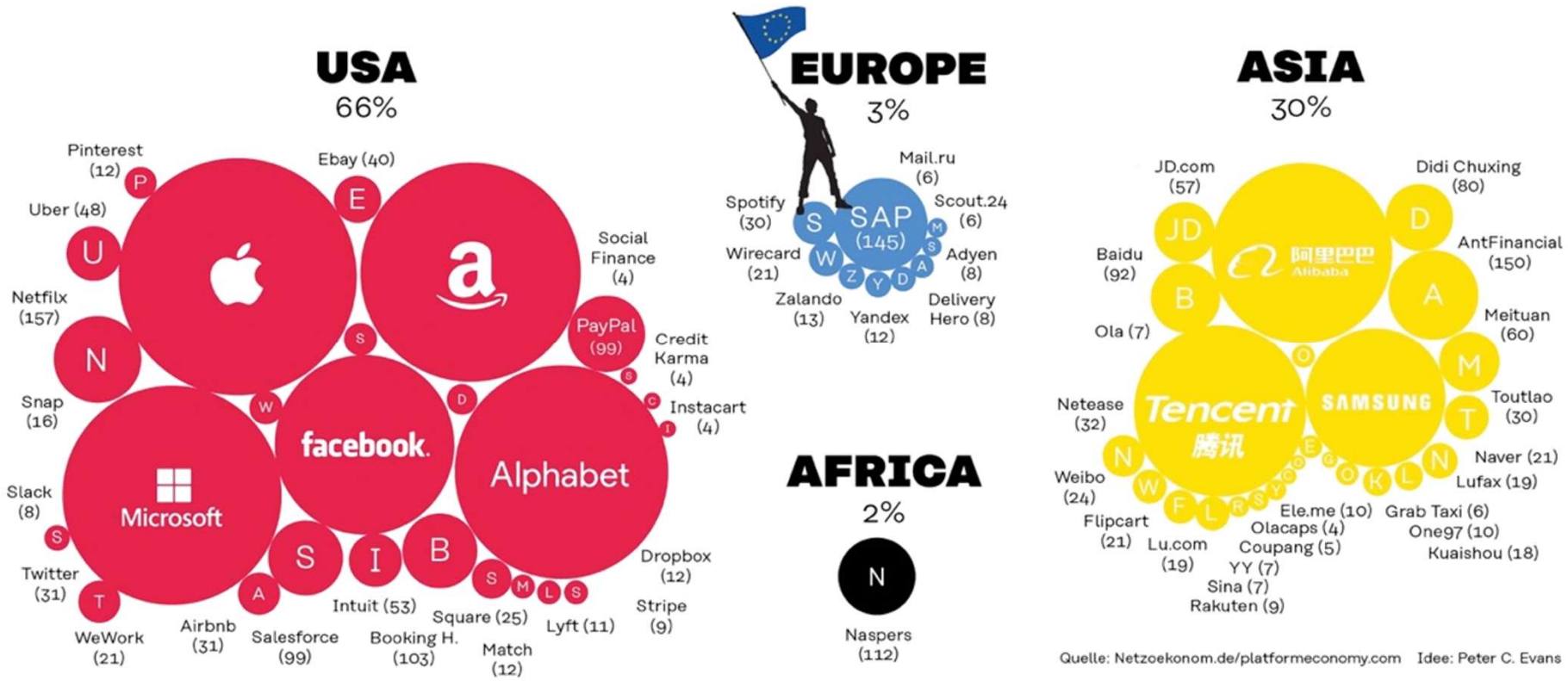
USA
66%
Pinterest (12)
Uber (48)
Netflix (157)
Snap (16)
Slack (8)
Twitter (31)
WeWork (21)
Airbnb (31)
Salesforce (99)
Intuit (53)
Booking H. (103)
Square (25)
Match (12)
Lyft (11)
Stripe (9)
Dropbox (12)
Instacart (4)
Credit Karma (4)
PayPal (99)
Social Finance (4)
Ebay (40)
Microsoft
facebook.
Alphabet
EUROPE
3%
SAP (145)
Spotify (30)
Wirecard (21)
Zalando (13)
Yandex (12)
Delivery Hero (8)
Adyen (8)
Scout.24 (6)
Mail.ru (6)
AFRICA
2%
Naspers (112)
ASIA
30%
JD.com (57)
Didi Chuxing (80)
Baidu (92)
AntFinancial (150)
Ola (7)
Meituan (60)
Netease (32)
Toutlao (30)
Naver (21)
Lufax (19)
Weibo (24)
Flipcart (21)
Lu.com (19)
Ele.me (10)
Olacaps (4)
Coupang (5)
YY (7)
Sina (7)
Rakuten (9)
Grab Taxi (6)
One97 (10)
Kuaishou (18)
Alibaba
Tencent
腾讯
SAMSUNG
Quelle: Netzoekonom.de/platformeconomy.com Idee: Peter C. Evans

SITRA

B2C kontekstissa GDPR on hyvä perusta ja PSD2 on ensimmäinen yritys luoda luvituspohjainen henkilödataa hyödyntävä datatalouden esimerkki

GDPR on hyv alku ja sen Artikla 20 – "Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen- on avain

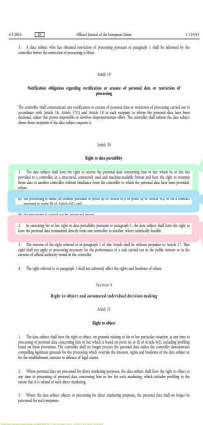

*"structured, commonly used and machine-readable **format**"* needs to be unambiguously and explicitly defined for personal data across all industries so automated_data interchange is possible

*"the data subject has given **consent** to the processing of his or her personal data for one or more specific purposes; "* individuals do not have a way to **manage** their consents across data processors

*"... personal data **transmitted directly** from one controller to another, where technically feasible. "* protocols for real-time transfer of information do not exist

PSD2 epäsuorat hyödyt eivät vielä ole tiedossa pankeille

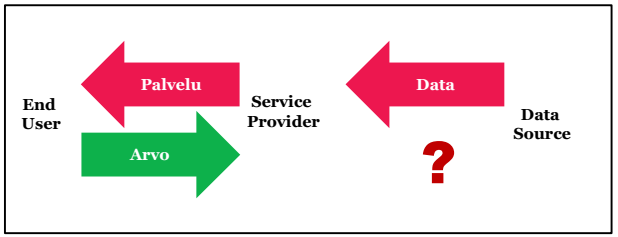

Meillä ei ole mahdollisuuksia eikä työkaluja käyttää tätä oikeuttamme, koska GDPR ei **määrittele** formaattia, hallintamallia tai keinoja luvan avulla jakaa henkilökohtaista dataamme

Puuttuva **arvon tuotanto** tietolähteille – eli pankeille – on johtanut monessa tapauksessa PSD2 rajapintojen "no ne nyt juuri ja juuri toimivat..." – tyyppisiin toteutuksiin.

SITRA

IHAN® project

- Building the foundation for a **fair** and functioning **data economy** and creating a common **concept for data sharing**.
- Setting up **European level rules and guidelines** for fair use of data.
- **Piloting** new concepts based on personal data in **collaboration** with pioneering **businesses**.
- Developing an easy way for **individuals** to **identify reliable services** that use their data in a fair way.

- Project runs until 6/2021

SITRA

IHAN® roadmap

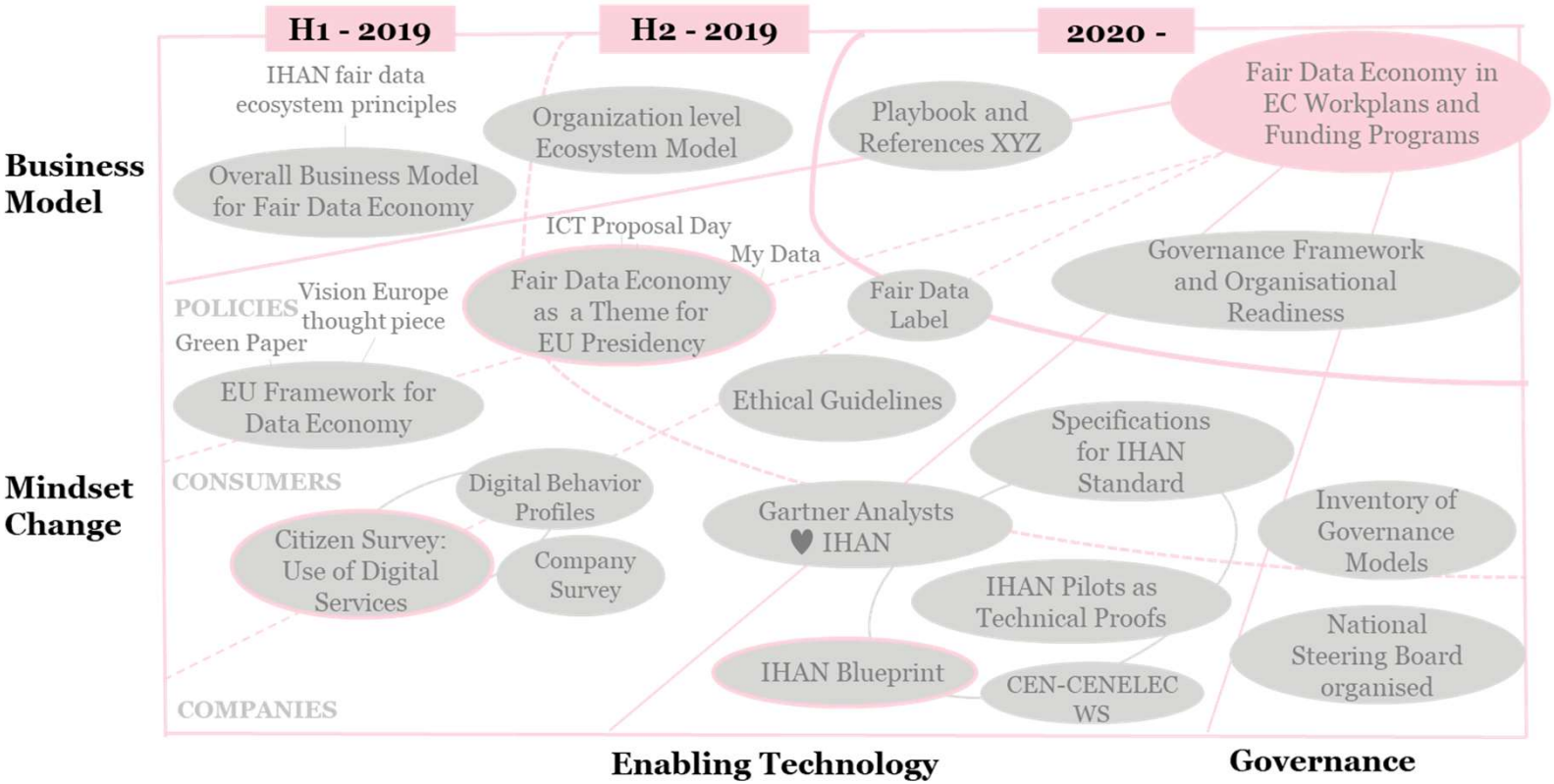

SITRA

Suomalaisyritykset suhtautuvat datatalouden mahdollisuuksiin pessimistisemmin kuin verrokkimaiden yritykset

Vain 42 % suomalaisista yrityksistä näkee datataloudessa kilpailuedun mahdollisuuden nyt tai tulevaisuudessa. Ero verrokkimaihin on huomattava. Ranskalaisyrityksissä ollaan kaikkein positiivisimpia.

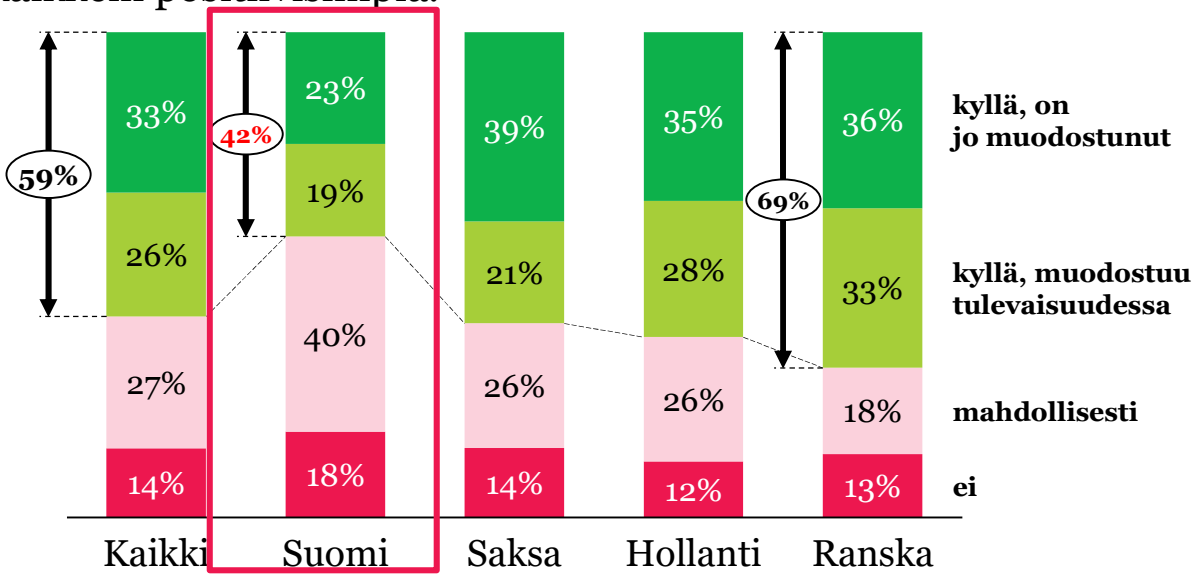

- Vielä huolestuttavampaa on suuri suomalaisten yritysten 40 % **epäröijien** joukko. Toisaalta se on myös suuri **mahdollisuus.**
- ”Ei”-vastauksia taas on kaikissa maissa lähes yhtä verran.

Lähde: Sitran Yrityskysely 05/2019. Kysymys: “Suhtautuminen datatalouteen: Voisiko datanvaihdosta muodostua organisaatiollenne kilpailuetua?” n = 1654

SITRA

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat Suomen talouden selkäranka

42 % Suomen yritysten liikevaihdosta tulee pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä, joita on määrällisesti 5,5 % kaikista yrityksistä. Suuryrityksiä on vain vähän yli 600 kpl.

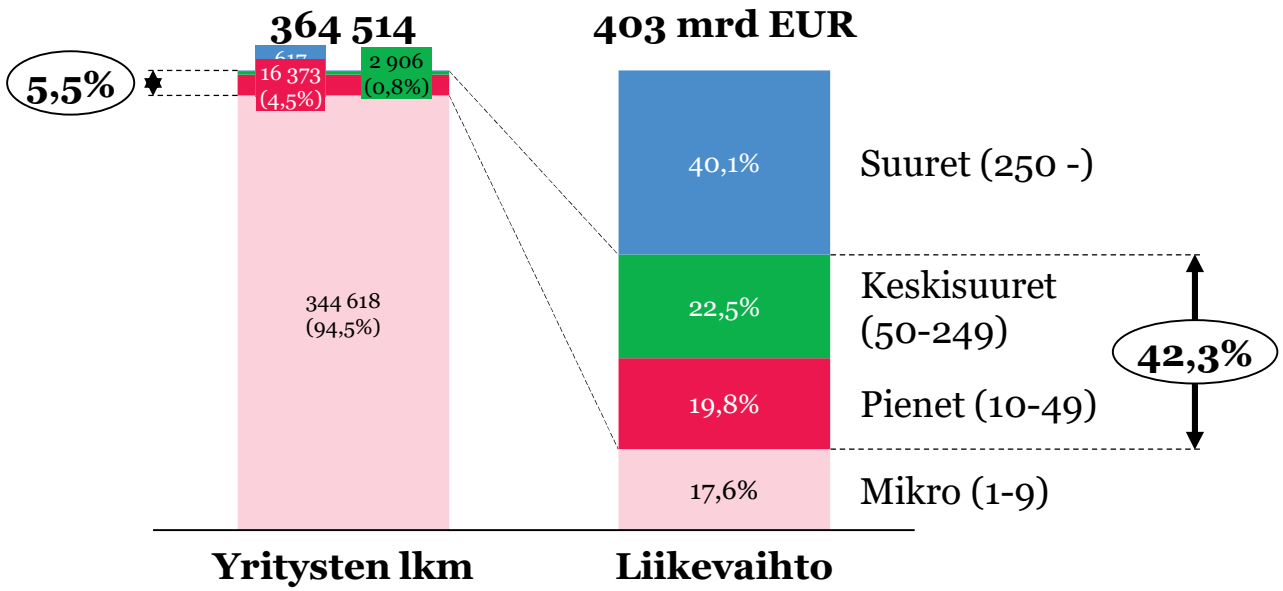

- 99,8 % Suomen yrityksistä on mikro-, pieniä tai keskisuuria yrityksiä.
- Noin puolet liikevaihdosta tulee PK-yrityksistä.

Lähde: Tilastokeskus 2017 Yritykset pois lukien maa-, metsä- ja kalatalous http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__yri__yrti/

SITRA

Suomalaisten PK-yritysten näkemykset ovat vieläkin pessimistisempiä

Ainoastaan 31% suomalaisista PK-yrityksistä näkee datataloudessa kilpailuedun nyt tai tulevaisuudessa – suomalaiset suuryritykset ovat hiukan positiivisempia

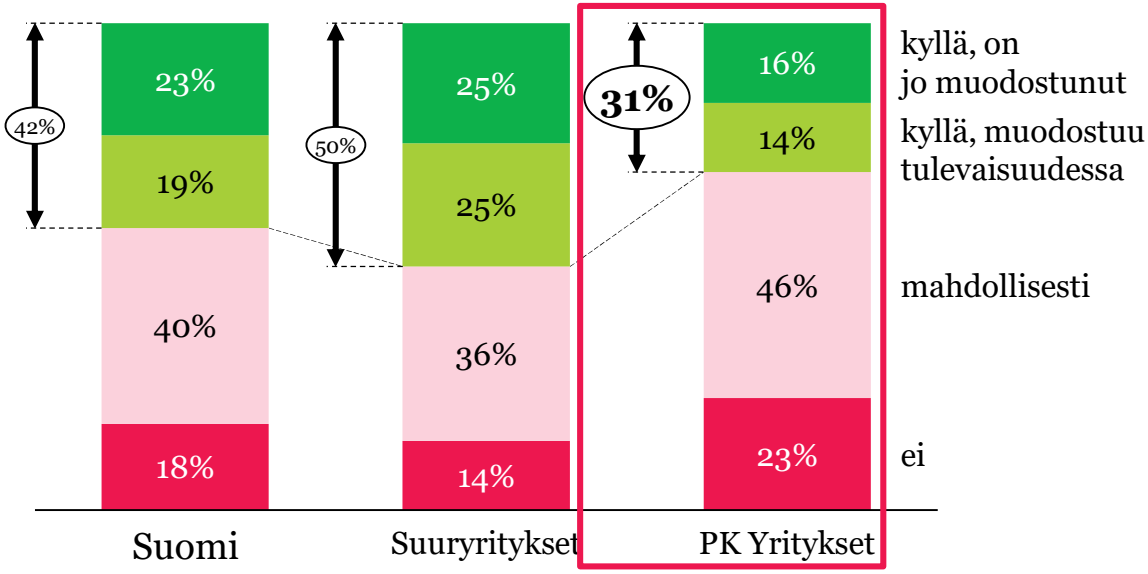

- Erittäin huolestuttavaa on suomalaisten PK-yritysten 46% **epäröijien** joukko
- Lähes neljännes suomalaisista PK-yrityksistä vastasi ”Ei”

Lähde: Sitran Yrityskysely 05/2019. Kysymys “Suhtautuminen datatalouteen: Voisiko datanvaihdosta muodostua organisaatiollenne kilpailuetua?” n = 1654

SITRA

Sääntökirja

New Data Economy Rainmakers

Corporate Responsibility Focus Group

Fair Data Ambassadors "Get together"

IHAN® testbed

Reilun datatalouden yritysohjelma PK-yrityksille

Digijälkiselvitys
Digiprofiilitesti

2019 | 2020 -

SITRA

Reilun datatalouden yritysohjelman tavoite

1

Saada yritykset **luomaan** uusia reilun datatalouden periaatteiden mukaisia datapohjaisia **tuotteita ja palveluita** siten, että niistä saadaan arvoa kaikille - itse yrityksille, niiden asiakkaille että myös kumppaneille.

2

Madaltaa yritysten kynnystä saada aikaan **päätös muutoksesta** ja **viedä muutos läpi** omassa organisaatiossaan.

Yritysohjelma auttaa tässä tuomalla työkaluja ja osaamista.

3

Saada **riittävän moni** yritys mukaan, jotta sillä on merkitystä kansantaloudelle (skaalautuvuus).

Ensin 30, sitten 300 ja seuraavaksi 3000 yritystä mukaan

SITRA

HALUAMME AUTTAA SUOMALAISIA PK-YRITYKSIÄ UUDISTAMAAN - JOPA MULLISTAMAAN - LIIKETOIMINTANSA REILUN DATATALOUDEN PERIAATTEIDEN MUKAISESTI:

YHDESSÄ DATAVERKOSTON KUMPPANIEN KANSSA **REILUSTI, KAIKILLE ARVOA** JA **LUOTTAMUSTA** LUODEN.

SITRA

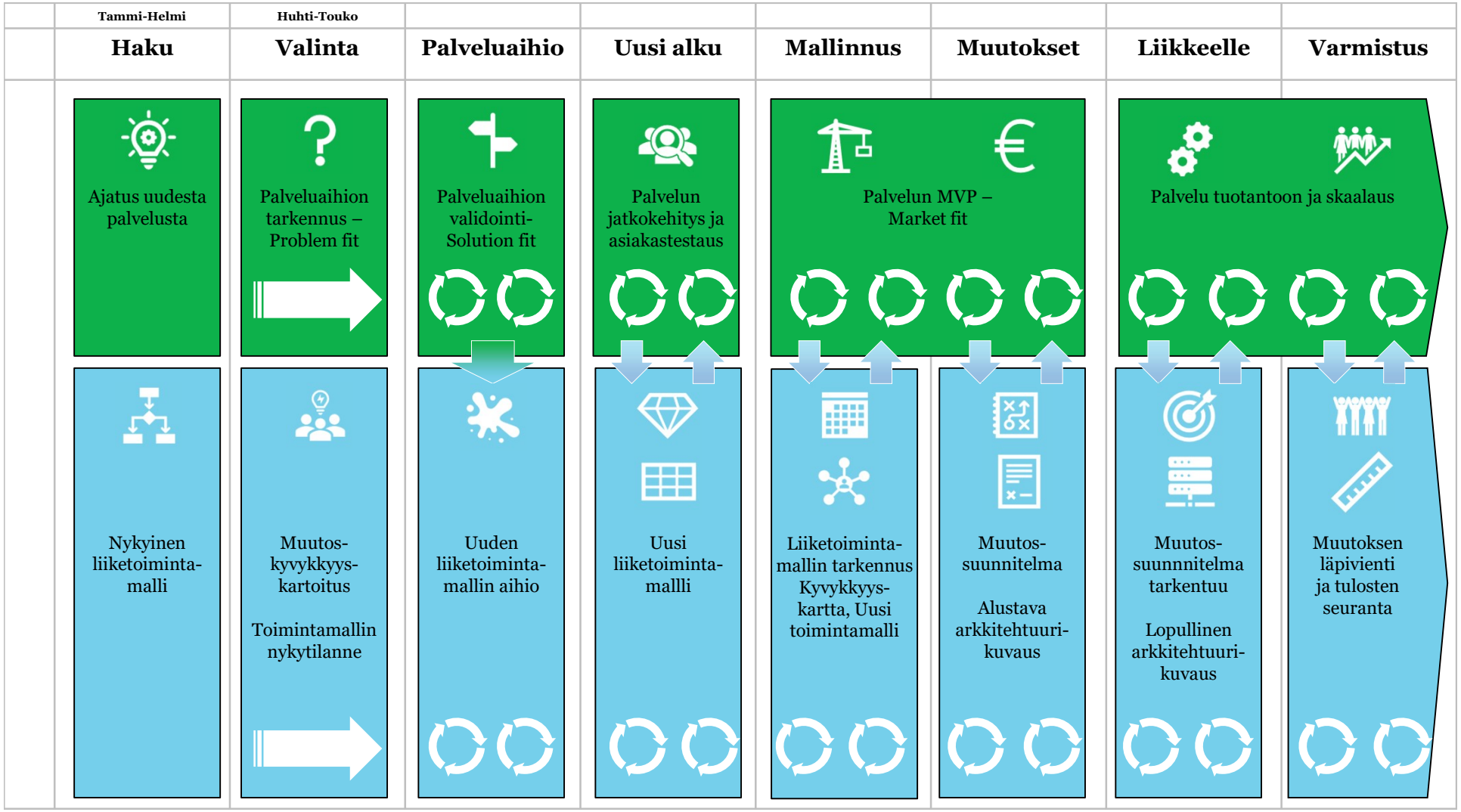
Tammi-Helmi
Huhti-Touko
Haku
Valinta
Palveluaihio
Uusi alku
Mallinnus
Muutokset
Liikkeelle
Varmistus
Ajatus uudesta palvelusta
Palveluaihion tarkennus – Problem fit
Palveluaihion validointi- Solution fit
Palvelun jatkokehitys ja asiakastestaus
Palvelun MVP – Market fit
Palvelu tuotantoon ja skaalaus
Nykyinen liiketoiminta-malli
Muutos-kyvykkyys-kartoitus
Toimintamallin nykytilanne
Uuden liiketoiminta-mallin aihio
Uusi liiketoiminta-mallli
Liiketoiminta-mallin tarkennus Kyvykkyys-kartta, Uusi toimintamalli
Muutos-suunnitelma
Alustava arkkitehtuuri-kuvaus
Muutos-suunnnitelma tarkentuu
Lopullinen arkkitehtuuri-kuvaus
Muutoksen läpivienti ja tulosten seuranta

Miksi juuri liiketoimintamallin uudistaminen on niin tärkeää - Alustatalous on vain välivaihe!

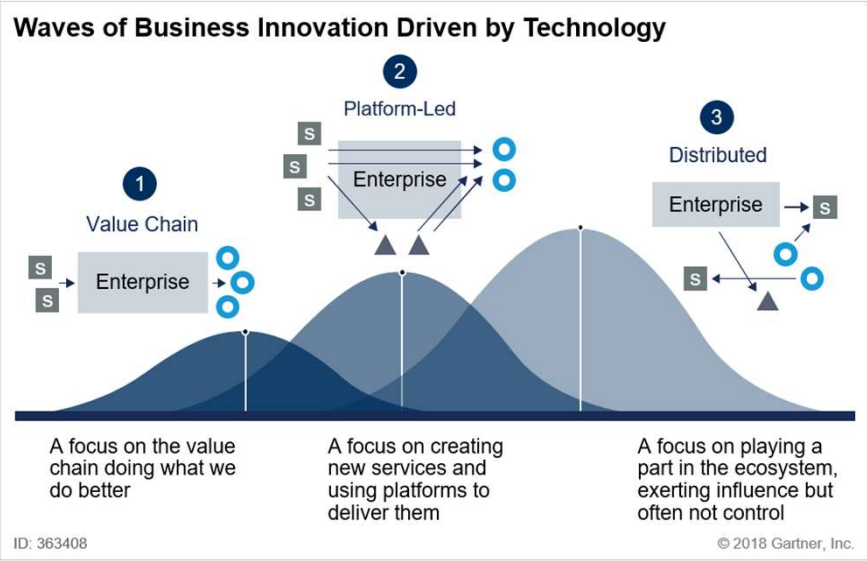

- Siirtyminen arvoketju-ajattelusta alustatalouteen on jo nyt luonut koko joukon uudenlaisia palveluita. Alustatalouden teesien mukaisesti vain ”suuri on kaunista” ja ”voittaja valtaa markkinat”

- Tämänhetkisen ajattelun mukaan avoimet ekosysteemit tuovat mukanaan tasaisemman pelikentän ja mahdollistaa arvon luomisen myös pienemmille pelureille

Lähde “Gartner 2018 Aug Riding the Innovation Wave, A Gartner Trend Insight Report”

SITRA

Olemme siirtymässä datatalouden neljänteen vaiheeseen

Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 4
Vain sisäistä dataa	Ulkoista ja avointa data	Tiedon jakamista	Tietopohjaisia palveluita
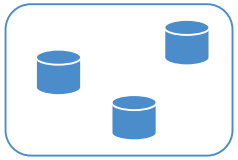	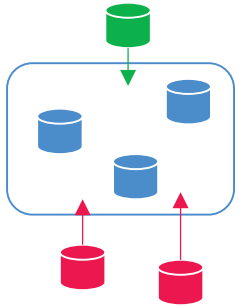	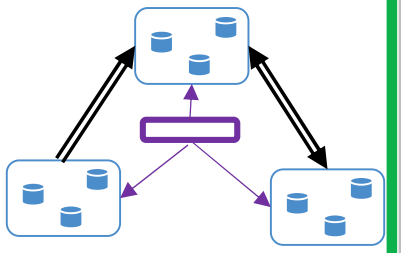	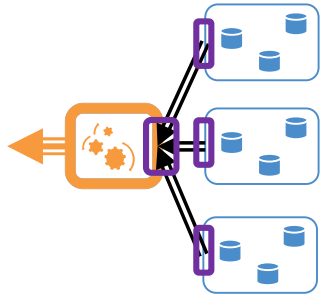
	Tiedon myyjä sanelee säännöt	Yrityksien muodostama löyhä verkko tarvitsee sääntöjä ja palveluita	Dataverkostoissa yhteiset palvelut, säännöt ja toimintamallit

SITRA

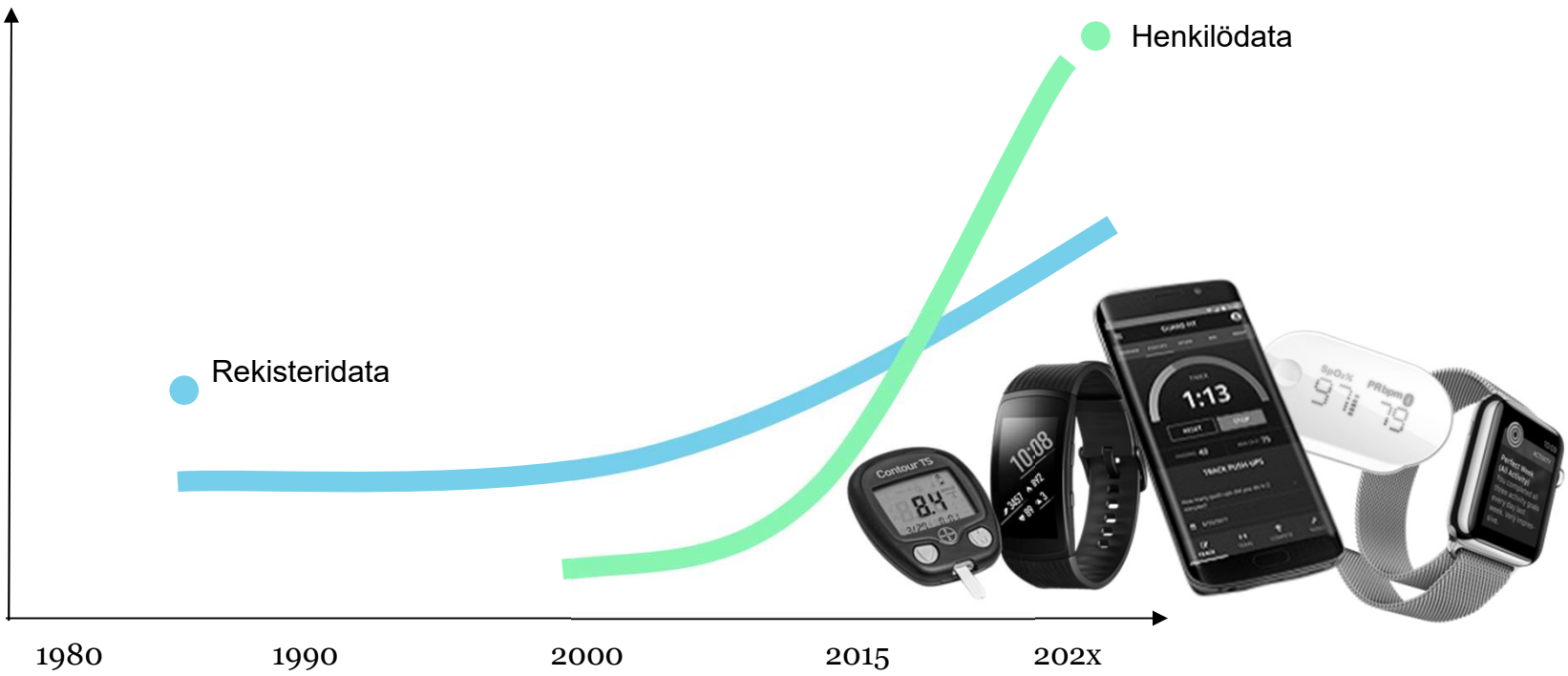

SITRA

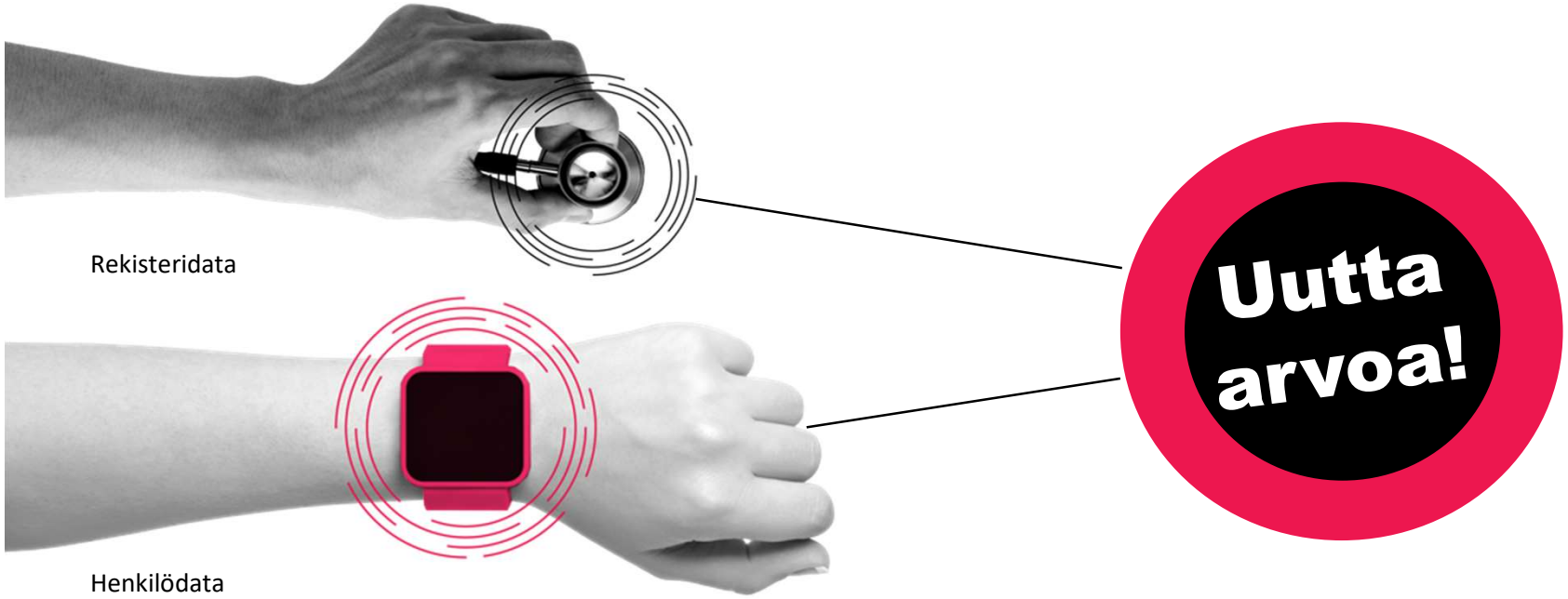

SITRA

Datan avaaminen mahdollistaa uusia innovaatioekosysteemejä suuryritysten ympärille

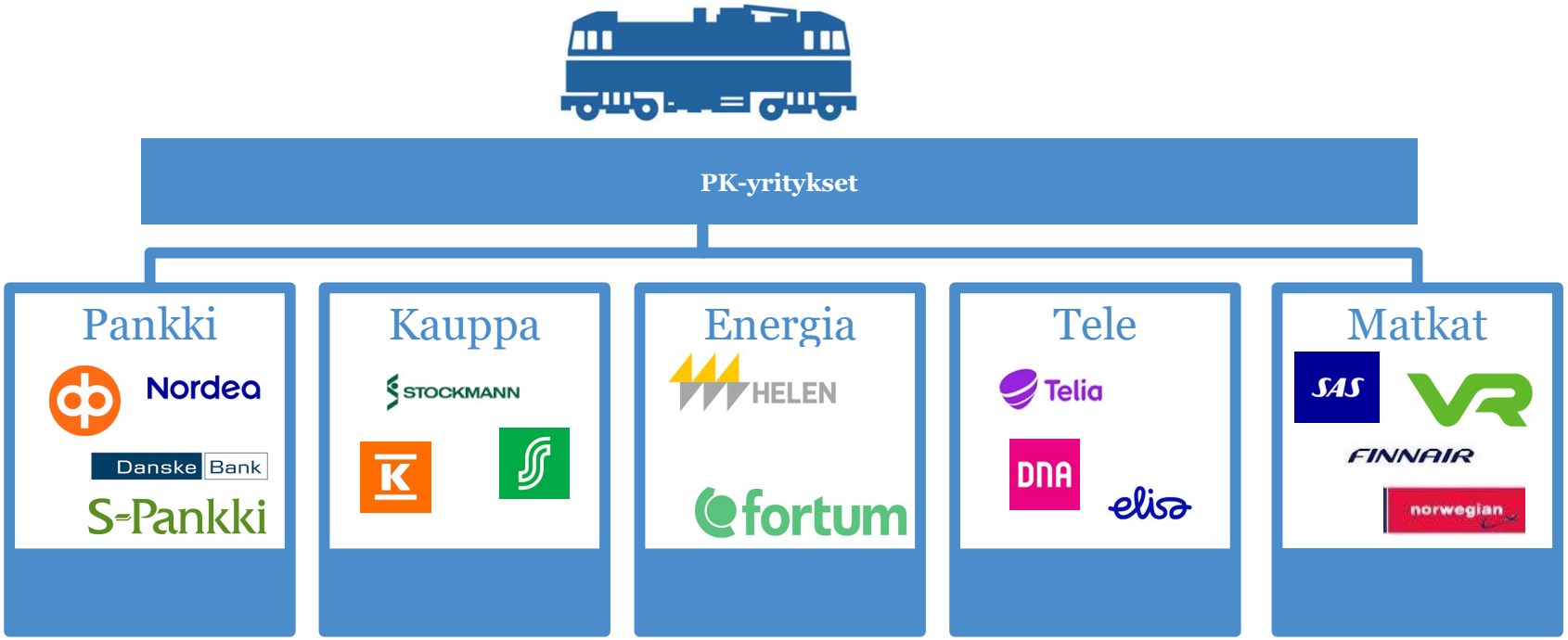

SITRA

Datalla voi tehdä reilusti dataa – luottamus on avain

sitra.fi | seuraavaerä.fi
@sitrafund

SITRA